

HEMŞİRELİK BİLİMİ
Dergisi

Journal of
NURSING SCIENCE

Hemşirelik Bilimi Dergisi

Journal of Nursing Science

<http://dergipark.gov.tr/hbd>

e-ISSN:2636-8439

Orijinal Araştırma

X ve Y Kuşağındaki Kadın Hastaların Erkek Hemşire Algısının Değerlendirilmesi Evaluation of Male Nurse Perception of X and Y Generation Female Patients

Nurcan BOYACIOĞLU^a, Sultan ÖZKAN^{*b}, Nurdan GEZER^b, Özge ABA^c, Meryem TEKEL^c, Kevser TEYEK^c

^a Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Doktora Öğrencisi, AYDIN

^b Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Anabilim Dalı, AYDIN

^c Adnan Menderes Üniversitesi, Söke Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Lisans Öğrencisi, AYDIN

ÖZET

Amaç: Bu çalışma X ve Y kuşağındaki kadın hastaların erkek hemşireler hakkındaki düşüncelerini belirlemek ve iki kuşak arasındaki farkı değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Kesitsel nitelikteki bu araştırma Aydın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesinde 01.02-01.03.2017 tarihleri arasında tedavi gören 200 kadın hasta olasılıksız örneklem yöntemi ile çalışma kapsamına alınarak yapılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu aracılığı ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; ortalama, standart sapma, sayı, yüzde hesaplamaları ve Ki-kare önemlilik testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen 100 kişi X kuşağını (38-52 yaş), 100 kişi Y kuşağını (17-37 yaş) oluşturmaktadır. Yaş ortalaması X kuşağında 45,67 ± 4,82; Y kuşağında 27,41 ± 5,46. Çalışmaya katılan hasta grubunun %81'ini ev hanımı ve %76,5'i ülkemizde hemşirelik mesleğine erkeklerinde katıldığından haberdardır. Fakat %83'ü daha önce erkek hemşireden bakım almamıştır, %46'sı ise erkek hemşireden bakım almak istememektedir. X kuşağının %33'ü, Y kuşağının %46'sı kadın hemşireyi tercih edip neden olarak erkek hemşireden çekindiklerini belirtmişlerdir. Tüm katılımcıların %82'si erkeklerinde hemşirelik yapabileceğini söylemiştir. X ve Y kuşağındaki kadınların erkek hemşireler hakkındaki düşünceleri arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Bakım alırken duydukları rahatsızlıklar arasında ilaç uygulama (p:0,02), NST(p:0,03), ameliyat öncesi hasta hazırlığı(p:0,05) ve emzirme eğitimi (p:0,046) için X ve Y kuşağı arasında anlamlı fark bulunmuştur.

Sonuç: Genel olarak X kuşağı kadınların erkek hemşirelere yönelik daha olumlu görüşe sahip oldukları söylenebilir. Bu bağlamda kuşakların kendi özellikleri doğrultusunda değerlendirilecek çalışmaların artırılması; daha sonra planlanacak olumlu tutum geliştirmeye yönelik girişimsel çalışmalar için rehber olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hemşireler, Erkek, Algı

ABSTRACT

Aim: This study was conducted to determine the thoughts of female patients about male nurses and to evaluate the difference between the two generations.

Methods: This descriptive study was carried out in the scope of the study with 200 female patients who were treated in Aydın Gynecology and Pediatrics Hospital between 01.02-01.03.2017. The data were collected through a questionnaire prepared by the researchers. In evaluating the data; mean, standard deviation, number, percentile calculations and Chi-square significance tests were used.

Results: 100 people included in the study constitute the X generation (38-52 age) and 100 people the Y generation (17-37 age). The mean age was 45,67 ± 4,82; Y was 27,41 ± 5,46. It is known that 81% of the patient group participated in the study were housewives and 76.5% of them participated in the nursing profession in Turkey. However, 83% had never received care from a male nurse and 46% did not want to receive care from a male nurse. 33% of group X, 46% of group Y prefer female nurse and stated that they were withdrawing from male nurse. 82% of all participants said that they can do nursing in men. There was no significant difference between male and female nurses' attitudes toward male and female nurses. Significant differences were found between X and Y generations for taking medication (p: 0,02), NST (p: 0,03), preoperative patient preparation (p: 0,05) and breastfeeding education (p: 0,046).

Conclusion: In general, it can be said that X-generation women have more favorable view towards male nurses. In this context, increasing the work to be evaluated in terms of their own characteristics of generations; it will be a guide for initiative work to develop a positive attitude that is then planned.

Keywords: Nurses, Male, Perception.

*Bu çalışma 26-28 Nisan 2017'de Bahçeşehir Üniversitesi'nde düzenlenen 16. Ulusal Hemşirelik Öğrencisi Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

*Sorumlu Yazar: Sultan ÖZKAN

Adres: Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Anabilim Dalı, AYDIN

e-posta: sultan.ozkan@adu.edu.tr

Giriş

Kuşak; ortak özelliklere sahip ve aynı dönemde yaşayan kişilerin oluşturduğu gruplar olarak tanımlanır. Bu gruplar yetişme tarzları, gelişen teknoloji ve içinde buldukları ortamlardan kaynaklanan farklılıklara sahiptirler (Adıgüzel, Batur, Ekşili, 2014). Bu farklılıklara dayanarak günümüzde aktif dört farklı kuşak bulunmaktadır. Bu kuşaklar kronolojik sıraya göre; Bebek patlaması kuşağı (1946-1964 arası doğanlar), X kuşağı (1965-1979 arası doğanlar), Y kuşağı (1980-2000 arası doğanlar) ve Z kuşağının (2000 ve sonrasında doğanlar) oluşturduğu kuşaktır (Twenge, Campbell, Hoffman ve Lance, 2010). Ancak kuşaklar sınıflandırılırken, bir kuşağın ne zaman bittiği ve bir diğerinin ne zaman başladığıyla ilgili kesin bir bilgi yoktur. Her yazar, kuşakları kendi deneyimlerinden yola çıkarak sınıflandırmıştır. Kuşakların başlangıç ve bitiş tarihleri ile ilgili olarak 1-3 yıl arası farklılık ve bir kuşak ile diğer kuşak arasında ortalama 15-20 yıllık bir zaman dilimi olduğu gözlenmiştir (Berkowitz ve Schewe, 2011). Çalışma hayatında olan kuşaklar olarak X kuşağı; yaşamda ve iş hayatında sadeliği tercih eden yaptığı işten keyif almaktan hoşlanan bireylerdir. X kuşağı üyeleri kişisel bilgisayarların satışa çıkmasıyla gelişen teknolojiye ayak uydurma çabası içine girmiştir. Kadınlar da erkekler kadar iş yaşamına girmeye başlamışlardır. Birden çok kariyer hedefi oluşturarak otoriteyi sorgulamış ve iş yaşamında güvenlik ve maaş unsurlarını ön planda tutmuşlardır (Adıgüzel ve ark., 2014). Y kuşağı; Özgürlüğüne düşkün, dijital medyayla yetişen, kolay uyum sağlayabilen teknoloji hayranı insanlardan oluşan bir nesildir. Y kuşağının X kuşağına göre en büyük üstünlüğü teknolojiyi hayatındaki çoğu şeyin merkezine koymalarıdır. Günlerinin yarısından fazlasını teknolojiyle içiçe geçiren bu nesil için rahat bir yaşam oldukça önemlidir. Ayrıca yüksek yaşam standardına sahip olmanın dışında grup çalışmalarında ön plandadırlar (Adıgüzel ve ark., 2014).

Hemşirelik; bireyin ailenin ve toplumun sağlığını koruma ve geliştirmeye yardım eden ve hastalık halinde iyileştirme ve rehabilite etmeye katılan bir meslek grubudur. Hemşire ayrıca sağlık ekibinin tedavi edici eğitsel planlarının geliştirilmesi ve uygulanmasına katılır (ICN). Tarihsel süreç boyunca hemşirelik tüm dünyada kadınların baskın olduğu mesleklerden biri olmuş ve insanoğlunun var oluşu ile başlayan hemşirelik kadının şifa verici rolü ve fedakârlığı (alturizm) ile özdeşleşmiştir. Bu sebeple bakım ve hemşirelik yüzyıllar boyunca kadın ile birlikte tanımlanmış ve kadınlara özgü bir meslek olarak kalmıştır (Kaya, Turan ve Öztürk, 2011). Ülkemizde 1954 yılında çıkarılan Resmi Gazetede hemşirelik kanununda meslek cinsiyet ayrımı nedeniyle erkeklerin hemşire olmasında yasal engel mevcuttur. Elli yıldan fazla bir süre yürürlükte kalan bu yasa, hemşireliğin meslekleşmesine engel olan kadın mesleği ibaresini barındırdığından ve günümüzün gereksinimlerine yanıt vermediğinden, Mayıs 2007'de resmi gazete de yayımlanan 'hemşirelik kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun ile değiştirilmiştir. Böylece 2007'de yapılan yasal düzenlemeler ile hemşirelikte cinsiyet ayrımı ortadan kalkmış olup günümüzde erkekler yasal olarak hemşirelik mesleğinin bir üyesi olabilmektedir. Hemşirelik mesleğinde erkek hemşire sayısı her geçen gün artmaktadır. Yasal engelin kaldırılması ve ekonomik faktörlerin

varlığı, erkeklerin hemşirelik mesleğine yönelik eğilimini arttırmaktadır (Kaya ve ark., 2011). Ayrıca her iki cinsiyetin özelliklerinin bütünleştiği ve etkileştiği bir meslek grubu dikkatleri cinsiyetten uzaklaştırarak mesleğin bilimsel yöndeki olumlu gelişimini sağlar (Karakoç Kaya, Şimşek, Kabalcıoğlu ve Dayı, 2004). Hemşireliğin erkekler tarafından da uygulanan bir meslek olması hemşireliğin daha iyi bir statüye gelmesine yarar sağlar (Tezel, Balcı, Yurttaş ve Çelebioğlu, 2007). Türkiye'de hemşirelik hizmetini kadın hemşirelerden almaya alışkın olan toplumun, bu konuda yeterli bilgiye sahip olmaması, bireylerin sağlık bakım sistemine başvurduklarında erkek hemşire ile karşılaşmaları durumunda farklı sorunların gelişmesine neden olmuştur (Kaya ve ark., 2011). Yapılan çalışmalar her ne kadar erkek hemşire olgusunun benimsendiğine işaret etse de karşılaşılan olgularda erkek hemşireye gösterilen tepki ikilem oluşturmaktadır (Tezel ve ark., 2007; Lodge ve ark., 1997; Çelik ve ark., 2012; Arıkan ve ark., 2002; Chur-Hansen, 2002).

Literatür doğrultusunda yapılan bu çalışma, kadın doğum servisinde yatan hastaların erkek hemşirelerden bakım almaktan rahatsız olduklarını belirtmelerinden yola çıkılarak, hastalar arasında erkek hemşirelere olan tepkilerin kuşaklararası bir fark yaratıp yaratmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Tipi

Bu çalışma, kesitsel tipte bir araştırmadır.

Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Aydın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesinde 01.02.2017-01.03.2017 tarihleri arasında yapılmıştır.

Araştırmanın Örnekleme

Araştırma olasılıksız örneklem yöntemi ile belirtilen tarihlerde ilgili hastanede tedavi gören, çalışmaya katılmayı kabul eden 200 kadın ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemindeki 200 kadının, 100'ü X kuşağı, 100'ü Y kuşağındaki hastalardır.

Veri Toplama Aracı

Veriler literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından oluşturulan katılımcıların tanımlayıcı özelliklerini içeren 13 kapalı uçlu soru ile erkek hemşireler hakkında düşüncelerini içeren 37 önermeden oluşan veri toplama formu ile toplanmıştır (Çelik ve ark., 2011; Taşçı 2007; Kocaer ve ark., 2004; Şahin ve Bal 2014).

Verilerin Toplanması

Veriler katılımcılara çalışmanın amacı hakkında bilgilendirme yapılmasının ardından yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin istatistiksel analizi SPSS (Statistical Package for Social Sciences; Lisans no: 10241440) 15.0 for Windows paket programı ile yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; temel istatistiksel analizler, ki-kare önemlilik testleri kullanılmıştır. Anlamlılık değeri olarak $p < 0.05$ alınmıştır.

Etik yönü

Çalışmanın yapılabilmesi için Aydın kamu hastaneler birliği etik komisyonundan (25305691-605.01) ve çalışmaya katılan bireylerden gerekli izinler alınmıştır.

Bulgular

Çalışmaya katılan kadınlardan 100 kişi X kuşağını (38-52 yaş, Ort \pm SS:45,67 \pm 4,82), 100 kişi Y kuşağını (17-37 yaş, Ort \pm SS:27,41 \pm 5,46) oluşturmaktadır. X kuşağı hastaların %59'u ilkökul mezunu iken Y kuşağı hastaların %36'sı ortaokul mezunudur. X kuşağı hastaların %73'ü, Y kuşağı hastaların %89'u ev hanımıdır ve X kuşağı hastaların %80'i, Y kuşağı hastaların %66'sının daha önce hastaneye yatma deneyimi vardır. Hemşire seçiminde X kuşağı hastaların %66'sı, Y kuşağı hastaların %53'ü, doktor seçiminde ise, X kuşağı hastaların %73'ü, Y kuşağı hastaların %66'sı tercihleri olmadığını ifade etmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Hastaların Tanımlayıcı Özelliklerinin Dağılımı

Değişkenler	X Kuşağı (n=100)		Y kuşağı (n=100)		Toplam (n=200)	
	n	%	n	%	n	%
Yaş	45,67 \pm 4,82		27,41 \pm 5,46		36,54 \pm 10,49	
Eğitim Düzeyi						
Okur-yazar değil	9	9	6	9	15	7,5
İlkokul mezunu	59	59	35	35	94	47
Ortaokul mezunu	6	6	36	36	42	21
Lise	16	16	12	12	28	14
Üniversite ve üzeri	10	10	11	11	21	10,5
Mesleği						
Ev hanımı	73	73	89	89	162	81
İşçi	8	8	2	2	10	5
Memur	9	9	1	1	10	5
Serbest meslek	9	9	4	4	13	6,5
Diğer	1	1	4	4	5	2,5
Tedavi Gördüğü Birim						
Doğum servisi	7	7	70	70	77	38,5
Jinekoloji servisi	93	93	30	30	123	61,5
Daha önce hastaneye yatma durumu						
Evet	80	80	66	66	146	73
Hayır	20	20	34	34	54	27
Ülkemizde hemşirelik mesleğine erkeklerin de katıldığını bilme durumu						
Evet	75	75	78	78	153	76,5
Hayır	25	25	22	22	47	23,5
Daha önce erkek hemşireden bakım alma durumu						
Alan	13	13	21	21	34	17
Almayan	87	87	79	79	166	83
Hemşire seçiminde özel tercihi olma durumu						
Var	34	34	46	46	81	40,5
Yok	66	66	53	53	119	59,5
Hekim seçiminde özel tercihiniz var mı?						
Var	27	27	34	34	61	30,5
Yok	73	73	66	66	139	69,5

Çalışmaya katılan hastaların %81'i, Türkiye'de hastanelerde erkek hemşirelerin çalıştığını ifade etmiştir. Hastaların %82'si erkeklerin de hemşirelik yapabileceğini, %51'i ise erkeklerden bakım alabileceğini fakat %55'i erkek hemşireden bakım alırken rahatsızlık duyabileceğini bildirmiştir. Katılımcıların %56,5'i ise erkeklerin kadın doğum servislerinde ve doğumhanelerde çalışmasının normal olacağını, %62,5'si erkek hemşireden bakım alırken utanacağını bildirmiştir (Tablo 2).

Katılımcıların kadın hemşire tercih etme nedenleri Tablo 3'te karşılaştırılmıştır. Katılımcıların %13'ü hemşireliğin kadına özgü meslek olduğunu düşünmektedir. Kadın hemşire tercih etme nedenleri arasında %35,5'inin erkek hemşireden bakım almaktan çekinmesi, %17'sinin kadınların işlerini daha dikkatli yapacaklarını düşünmesi, %20'sinin ise kadınlara alışıktır olmaları olarak bildirmişlerdir. Hastaların kadın hemşire seçme nedenleri bakımından X kuşağı hastaların Y kuşağı hastalara göre sorulara verdikleri yanıtlar daha olumsuz fakat X ve Y kuşağındakiler arasında istatistiksel fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Vajinal muayene, kanama takibi, doğum esnasında bulunma, ameliyat öncesi cilt hazırlığı ve emzirme eğitiminde erkek hemşireden bakım alma bakımından kuşaklararası arasında anlamlı fark bulunmuştur (Tablo 4).

Tartışma

Kuşak farklarına göre hastaların erkek hemşireye karşı tutumlarını değerlendirmek amacıyla yapılan bu çalışmada, X kuşağı hastaların %66'sı Y kuşağı hastaların %53'ü hemşire seçiminde tercih belirtmezken, hastaların %38,9'u kadın hemşireyi, %1'i ise erkek hemşireyi tercih edeceğini bildirmiştir; fakat %81,8'i daha önce erkek hemşireden bakım almamıştır. Hastaların hemşirelerin cinsiyetine yönelik görüşleri çeşitli çalışmalarda incelenmiştir. Bazı araştırmalar bir kuşaktan diğer kuşağa kadın ve hemşire tercihleri, görüşleri arasında pek fazla değişiklik olmadığını bildirmektedir (Turner, 2014; Işık ve ark., 2018; Berkowitz ve Schewe, 2011). Tezel, Balcı, Yurttaş ve Çelebioğlu'nun (2008) çalışmasında, hastaların yaşının hemşirenin cinsiyeti hakkındaki tercihini etkilemediği bulunmuştur. Sis Çelik, Pasinlioğlu, Çilek ve Çelebi (2012) çalışmalarında hastaların %25,3'ü daha önce hiç hastaneye yatmamış ve %71,9'u da daha önce erkek bir hemşireden bakım almadıkları halde araştırmaya katılan hastaların %44,7'si kadın hemşireden bakım almak istediğini ve %52,5'i erkek hemşirenin kendisine bakım vermesinden rahatsız olacağını belirtmiştir. Taşçı'nın (2007) çalışmasında hastaların %70,8'i erkek hemşireden bakım almak istemediğini ve %65,1'i erkek hemşirenin kendisine bakım vermesinden rahatsız olacağını belirtmiştir. Ahmad ve Alasad'ın (2007) çalışmasında hastaların %72'sinin hem erkek hem de kadın hemşireler ile deneyimi olup, %43'ü hemşirelerin cinsiyeti konusuna aldırış etmediklerini belirtmiş ve %38'i kadın hemşireleri, %19'u ise erkek hemşireleri tercih etmiştir. Kerssens, Bensign ve Andela (1997) hastaların sağlık profesyonellerinin cinsiyetleri için tercihlerini araştıran çalışmasında, kadın hastalar arasında cinsiyet tercihlerinin erkek hastalar arasında olduğundan daha güçlü olduğunu ortaya koymuştur. Chur-Hansen'in (2002) Güney Avustralya'daki çalışmasında ise katılımcıların yaşı ile kadın ve erkek hemşire tercihleri arasında ilişkiye rastlanmıştır, çalışmaya alınan yaşlı gruba göre genç grubun, hemşirelik cinsiyetlerinde tercihlerini daha net belirttikleri gözlenmiştir.

Tezel ve arkadaşları (2008), hastaların erkek hemşireleri kabul edip etmeyeceklerini tespit etmeye yönelik olarak yaptıkları çalışmada, araştırmaya katılan hastaların %48,8'i hemşirenin kadın, %3,4'ü erkek olmasını isterken, %47,8'i cinsiyetin önemli olmadığını ifade etmiştir. Kaya, Turan ve Öztürk'ün (2011) çalışmasında katılımcıların %47,2'sinin kadın hemşirelerden bakım almak istedikleri saptanmıştır. Farklı çalışma sonuçları ile hastaların erkek hemşirelerden bakım almayı isteme oranlarının düşük olduğu, hemşirelikte kadın cinsiyetinin daha baskın görüş olduğu çıkarımında bulunulabilir.

Bu çalışmada daha önce erkek hemşireden bakım alan hastaların %85,3'ü erkek hemşirelerin iyi bakım verdiğini düşünmektedir. Kadın hemşire tercih eden hastaların %56'sı erkek hemşireden bakım almak istemektedir. Bunun nedenini ise erkek hemşireden çekinme olarak

Tablo 2. Kadın Hastaların Erkek Hemşirelerle İlgili Önermelere Verdikleri Yanıtların Dağılımı (n=200)

Görüşler	Katılıyorum		Katılmıyorum		Fikrim Yok	
	n	%	n	%	n	%
Hemşirelik mesleği kadın mesleğidir.	80	40	114	57	6	3
Erkeklerde hemşirelik yapmalıdır.	164	82	30	15	6	3
Erkek hemşireden bakım almak isterim.	102	51	93	46,5	5	2,5
Erkek hemşireden bakım almaktan rahatsız olurum.	110	55	87	43,5	3	1,5
Türkiye’de hastanelerde çalışan erkek hemşireler var.	161	81	34	17	5	2,5
Erkek hemşireler iyi bakım verebilirler.	142	71	25	12,5	33	16,5
Erkek hemşirelerin olması hemşirelik mesleği hakkındaki olumsuz düşünceleri değiştirir.	41	21	86	43	73	36,5
Erkek hemşireler doğumhanede çalışmalıdır.	113	56,5	74	37	13	6,5
Erkek hemşireler kadın-doğum servislerinde çalışmalıdır.	119	59,5	70	35	11	5,5
Herhangi bir sorun yaşadığımda bunu erkek hemşireye söylemekte sıkıntı yaşıyorum.	95	47,5	102	51	3	1,5
Erkek hemşireler sadece erkek hastalara bakım vermemelidir.	65	32,5	128	64	7	3,5
Erkek hemşirelerin olması kadınların ilerlemesini engeller.	27	13	143	71,5	30	15
Erkek hemşirenin bana bakım vermesinden eşim/yakınlarım rahatsız olur.	84	42	99	49,5	17	8,5
Erkek hemşireler, kadın hemşirelere göre hastalara karşı daha hoşgörülü ve nazik davranırlar.	91	45,5	54	27	55	27,5
Erkek hemşirenin bakım vermesine şaşırıyorum.	48	24	147	73,5	5	2,5
Erkek hemşirenin bakım vermesinden utanırım.	125	62,5	73	36,5	2	1

Tablo 3. X ve Y Kuşağı Hastaların Kadın Hemşire Tercih Etme Nedenlerinin Karşılaştırılması (n=200)

Görüşler	Toplam (n=200)		X KUŞAĞI (n=100)		Y KUŞAĞI (n=100)		Test istatistiği
	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Hemşireliğin kadına özgü (merhamet, şefkat isteyen) bir meslek olması	26	174	11	89	15	85	$\chi^2=0,707$ p=,40
Erkekten çekinip-utanma	71	129	31	69	40	60	$\chi^2=1,769$ p=,184
Kadınların işlerini daha dikkatli yapması	34	166	16	84	18	82	$\chi^2=0,142$ p=,707
Kadın hemşireye alışkın olunması	40	160	18	82	22	78	$\chi^2=0,281$ p=,596
Kadınlar üzerinde otorite kurmanın kolay olması	17	185	7	93	8	92	$\chi^2=0,000$ p= 1,00

Tablo 4. Kadın Hastaların Erkek Hemşirelerden Bakım Alırken ki Rahatsızlık Durumlarının Kuşaklararası Karşılaştırılması

Bakım Uygulamaları	X KUŞAĞI		Y KUŞAĞI		Test istatistiği
	Rahatsız olmam	Rahatsız olurum	Rahatsız olmam	Rahatsız olurum	
Tansiyon ölçümü	100	0	97	3	$\chi^2=3,04$ p=,246
Nabız ölçümü	99	1	95	5	$\chi^2=2,74$ p=,212
Ateş ölçümü	99	1	96	4	$\chi^2=1,84$ p=,369
Damar yolu açma	98	2	92	8	$\chi^2=2,63$ p=,105
İlaç uygulamaları	95	5	79	21	$\chi^2=9,94$ p=,002
Kan alma	96	4	93	7	$\chi^2=0,38$ p=,537
NST çekimi	82	18	63	37	$\chi^2=9,05$ p=,003
Vajinal muayene	31	69	22	78	$\chi^2=2,07$ p=,149
Kanama takibi	31	69	23	77	$\chi^2=1,62$ p=,203
Doğum esnasında bulunma	43	57	41	59	$\chi^2=0,08$ p=,774
Ameliyat öncesi cilt hazırlığında bulunma	38	62	20	80	$\chi^2=7,86$ p=,005
Emzirme eğitimi	37	63	24	76	$\chi^2=3,98$ p=,046
Bebek bakımı	80	20	81	19	$\chi^2=0,03$ p=1,00

belirtmişlerdir. Katılımcıların %27,5’i kadın hemşirelere göre, erkek hemşirelerin hastalara daha hoşgörülü ve nazik davranıp davranmadığı konusunda fikir sahibi olmadıklarını, %45,5’i ise bu görüşe katıldıklarını ifade etmişlerdir. Lodge, Mallett, Blake ve Fryatt (1997) bir grup jinekolojik hastada yaptıkları çalışmada, daha önce erkek hemşireden bakım almanın hemşirelikteki cinsiyet tercihlerini azalttığını bildirmiştir. Yapılan çalışmalarda hastaların erkek hemşireyi kabul etmemelerinin nedenleriyle ilgili bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Çelik ve arkadaşları (2012) yaptığı çalışmada erkek bir hemşireden bakım almayan hastalar, erkek hemşirelerin kadın hemşirelere göre hastalara karşı iyi bakım verip veremeyeceği, daha hoşgörülü ve nazik davranıp davranamayacakları konusunda

kararsız kalmışlardır. Bunun sonucunda erkek hemşireden bakım almamanın erkek hemşirelere yönelik düşünceleri olumsuz etkilediği savunulabilir. Çelik ve arkadaşlarının (2012) çalışmasında kadınların %60,7’si erkek hemşirelerin doğumhane dışında, %56’sı kadın doğum servisi dışında bir yerde çalışması gerektiğini belirtmişlerdir. Kurt ve arkadaşlarının (2004) araştırmaları sonucunda, erkeklerin kadın doğum kliniklerinde çalışmalarının istenmediği ve fiziksel güç gerektiren klinikler de daha çok tercih edilmeleri gerektiği düşüncesinde olanların çoğunlukta olduğu bulunmuştur.

Ahmad ve Alasad (2007) Ürdün’de hastaların hemşirelerin cinsiyet tercihlerini inceledikleri çalışmasında kadın hastalarda cinsiyet tercihlerinin erkek hastalardan daha güçlü olduğunu belirtmiştir. Ayrıca hastaların çoğunluğu kadın hastaların kadın hemşireleri tercih ettikleri konusunda hemfikirdir. Özellikle kadın

hastalar, kadınların hemşirelik mesleğine daha uygun olduğuna ve hasta moralini erkeklerden daha fazla artırma becerisine sahip olduklarına inanmakta ve kadın hastaların üreme, cinsel sağlık, psikososyal veya samimi sorunlar için kadın hemşireleri tercih ettiğini belirtmektedir. Eksen ve arkadaşlarının (1999) yaptığı çalışmada da bireylerin % 48,4'ü erkekler, kadınlara kadın hemşireler bakması gerektiği şeklinde yanıtlar verdiği görülmüştür. Lodge ve arkadaşları (1997) kadın doğum kliniklerinin de hastaların tercih ettikleri hemşire cinsiyetleri ile ilgili çalışmasında hastaların algıladıkları utanma duyguları ile hemşirenin cinsiyeti arasında fark bulmuşlardır.

Ünver, Diri ve Ercan'ın (2010) çalışmasında kadınların %35'i önceden erkek hemşireden hizmet almış olup, bu bireylerin %40,4'ü çekingenlik hissi, %21,4'ü de iletişim sorunu yaşadığını belirtmişlerdir. Çekingenlik hissi yaşanma ile ilgili hizmet türleri incelendiğinde; pansuman, kas içi enjeksiyon, sonda takılması, kan alımı, damar yolu açılması ve nabız/tansiyon alımı sırasında çekingenlik hissettiklerini belirtmişlerdir.

Bu çalışmada da Y kuşağındaki kadınlar erkek hemşirelere sıkıntısını söylemekte zorlanacağını ve eşinin rahatsız olacağını bildirmiştir. Ayrıca erkek hemşireden bakım alma bakımından vajinal muayene, kanama takibi, doğum esnasında bulunma, ameliyat öncesi cilt hazırlığı ve emzirme eğitimi gibi işlemler esnasında rahatsız olacaklarını bildiren X ve Y kuşağı hastaların kuşaklararası anlamlı fark bulunmuştur.

Kerssens ve arkadaşlarının hastaların sağlık profesyonellerinin cinsiyetleri için tercihlerini inceledikleri çalışmada, kadın hastalar arasında cinsiyet tercihlerinin erkek hastalar arasında olduğundan daha güçlü olduğunu ortaya koymuştur. Kadın sağlık profesyonellerini tercih edenlerin çoğunluğu, kadınlarla erkekler göre daha kolay konuştuklarını ve kadınların vajinal muayenesi sırasında erkekler göre daha rahat hissettiklerini göstermektedir.

Chur-Hansen (2002) çalışmasında erkek hemşire ile yaş ve önceki deneyimin rolü de dikkate alınarak hasta tercihlerinin ve tutumların zaman içinde değişip değişmediğini belirlemek için yaptığı çalışmasında, genç kadınların, kadın hemşireleri yaşlı kadınlardan daha fazla tercih ettiklerini, 1984 ve 2000 yılları arasındaki değerlendirmelerin önemli ölçüde benzerlik gösterdiğini belirtmektedir. Hotun Şahin ve Demircöz Bal (2014) çalışmasında, zaman içinde erkek hemşire sayısının artması ile toplumun bu duruma alışacağını ve kabulleneceğini belirtmektedir.

Tüm bu araştırmalar değerlendirildiğinde toplumların erkek hemşirelere yönelik ulusal ve uluslararası alanda pek çok araştırma varlığı dikkat çekmektedir. Ancak çalışmalarda kuşaklararası görüş farkına değinilmemiştir. Çalışmamızda X ve Y kuşağı arasındaki görüş farklılıkları alan yazın açısından değer taşımaktadır. X kuşağının genel özellikleri itibarı ile sosyal, sade ve yaptığı işten keyif alan, mutlu olmayı bilen ve güvenli ilişkiler kurabilen yapısının, daha bireysel ve yalnız yaşama eğilimine sahip Y kuşağına göre erkek hemşirelere yönelik daha olumlu görüş sergilemeleri anlaşılır bir durumdur.

Sonuç

Genel olarak X kuşağı kadınların ve Y kuşağı kadınlara göre erkek hemşirelere yönelik daha olumlu görüşe sahip oldukları söylenebilir. Bu bağlamda kuşakların kendi özellikleri doğrultusunda değerlendirilecek çalışmaların artırılması; daha sonra planlanacak olumlu tutum geliştirmeye yönelik girişimsel çalışmalar için rehber olacaktır.

Kaynaklar

1. Adıgüzel, O., Batur Z, Ekşili, N. (2014) Kuşakların Değişen Yüzü Ve Y Kuşağı İle Ortaya Çıkan Yeni Çalışma Tarzı: Mobil Yakalılar. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 1(19).
2. Ahmad, M., Alasad, J. (2007) Patients' preferences for nurses gender in Jordan. *International Journal of Nursing Practice*. 13 (4): 237-242.
3. Arıkan, D., Karaman, Z., Yağcı, G. (2000) Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin Eğitimde ve Mesleki Alanda Erkek Hemşire Adaylara Bakış Açısı. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*.3(1):36-43.
4. Berkowitz, EN. and Schewe, CD. (2011) Generational Cohorts Hold the Key to Understanding Patients and Health Care Providers: Coming-of-Age Experiences Influence Health Care Behaviors for a Lifetime Health Marketing Quarterly. 2(28):
5. Chur-Hansen, A. (2002) Preferences for female and male nurses: the role of age, gender and previous experience- year 2000 compared with 1984. *Journal of Advanced Nursing*.37:192-98.
6. Hotun Şahin, N., Demircöz Bal, M. (2014) Kadın Doğum Kliniklerinde Yatan Kadınların Erkek Hemşirelere İlişkin Görüşleri, *KASHED* 1(1):55-67.
7. Işık, G., Eğelioğlu Cetişli, N., Tokem, Y., Yılmaz, D., İlhan, A. (2018) Hemşirelerin Bireysel Ve Profesyonel Değerlerinde Kuşaklararası Farklılıklar/Personal and Professional Difference between the Generation of Nurses. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 5 (1):72-80. DOI: 10.17681/hsp.342513.
8. Karakoç Kaya, Ö., Şimşek, Z., Kabalcıoğlu, F., Dayı, YY. (2004) Hemşirelerin mesleki imajlarını ve mesleği algılama durumlarını etkileyen faktörler. *Hemşire Forum*. 7 (1):1-6.
9. Kaya, N., Turan, N., Öztürk, A. (2011) Türkiye'de Erkek Hemşire İmgesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 8(1):16-30.
10. Kerssens, J., Bensing, J., Andela, M. (1997) Patient Preference For Genders Of Health Professions. *Social Science and Medicine*. 44: 1531-1540.
11. Kurt, P., Tüney, Ö., Bölükbaş, N. (2004). Toplumun Erkek Hemşirelere Bakış Açısı. III. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi Özet Kitabı. Edime.
12. Lodge, N., Mallett, J., Blake, P., Fryatt, I. (1997) A Study to Ascertain Gynaecological Patients' Perceived Levels of Embarrassment With Physical and Psychological Care Given By Female and Male Nurses. *Journal of Advanced Nursing*. 25(5):893-907.
13. Resmi Gazete. Sayı: 26510. 02.05.2007 tarih ve 5634 nolu Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.
14. Resmi Gazete. Sayı: 8647. 02.03.1954 tarih ve 6283 nolu Hemşirelik Kanunu.
15. Sis Çelik, A., Pasinlioğlu, T., Çilek, M., Çelebi, A.. (2012) Kadın Doğum Servislerinde Yatan Hastaların Erkek Hemşireler Hakkındaki Düşüncelerinin Belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 15(4), 254-261.
16. Taşçı, K.D. (2007) Kadın Doğum Servislerinde Yatan Hastaların Erkek Hemşireler Hakkındaki Düşünceleri. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 10: 2.
17. Tezel, A, Balcı, RA., Yurttaş, A., Çelebioğlu, A. (2008) Hastalar Erkek Hemşireleri Kabul Edecekler mi? *Türkiye Klinikleri J Med Ethics*, 16.
18. The International Council Of Nurses ICN Biennial report 2016-2017_Final

19. Turner, C. (2014) Gender and Generational Differences: The Intersection. https://www.huffingtonpost.com/caroline-turner/gender-and-generational-d_b_5974624.html
20. Twenge, J. M., Campbell, S. M., Hoffman, B. R., & Lance, C. E. (2010) Generational differences in work values: Leisure and extrinsic values increasing, social and intrinsic values decreasing. [Journal of Management, 36:1117-1142.](#)
21. Ünver, S., Diri, E., Ercan, İ. (2010) Hemşirelik Mesleğinin Erkek Üyelerine Toplumun Bakış Açısı. *Türkiye Klinikleri J Med Ethics*.18(2):96-102